

סדר

תוספתא יומית

בהגהה חדשה לפי גסחאות מדיקות ובנקוד מלא

כפי תקנת והדרכת

מרן מוהר"ש שליט"א

הלמוד לשבוע פרשת תולדות (כג - כט חשוון) תשע"ה

מסכת יבמות (ט-יד) פתבות (א)

יצא לאור ערב שבת קדש לסדר חיי שרה תשע"ה

על ידי תלמידי מתיבתא 'היכל הקדש' חסידי פרסלב

עיר הקדש ירושלים תוכב"א

הַזְדַּמְנוּת נִפְלְאָה!

”הַמוֹשֵׁתֶךָ בְּהַדְפֹּסֶת ”אֲשֶׁר
בִּנְחָל”, (אף כַּמָּה אַנְשִׁים בְּיַחַד), יוֹכֵה
לְיִשׁוּעָה בְּכֹל עֵינֵי שְׂיִצְטָרֶךָ...”

(כ"ק מרן מוהרא"ש ש"יט"א)

לְנִטְיִילַת חֵלֶק בְּהַדְפֹּסֶת הַפְּרָכִים
הַקְּדוּשִׁים שֶׁל 'אֲשֶׁר בִּנְחָל':

052-7622316

יום ראשון, כג השון

למדת כפר דף היומי? בבלי יבמות מג; ירושלמי שביעית כב

מסכת יבמות פרק תשיעי

א. בת ישראל שנשא את לפהן, והכניסה לו עבדי מלוג ועבדי צאן ברזל. עבדי מלוג – אוכלין משלה, ועבדי צאן ברזל – אוכלין משלו. אלו הן עבדי מלוג: אם פחתו או הותרו – הרי הן שלה. ואלו הן עבדי צאן ברזל: אם פחתו או הותרו – הרי הן שלו. הכניסתן בדמים – נוטלתן בדמים. ילדים – נוטלתן נערים. נערים – נוטלתן זקנים. אלו ואלו – פרותיהן לבעל. אלו ואלו – הבעל חייב במזונותיהן, וזה וזה – אין יכולין למכור. האיש אין יכול למכור – מפני שמשעבדים לאשה, ואשה אינה יכולה למכור – מפני שפירותיהן לבעל.

ב. מת, והניחה פמו שהיא, עבדי מלוג – אינן אוכלין, פדרון שאינה אוכלת, עבדי צאן ברזל – אוכלין, מפני שהן בחזקת

היורשין, עד שְׁעָה שִׁינְתָּנוּ לָהּ. הַנִּיחָ לָהּ בָּנִים – אֵלֹהֵי וְאֵלֹהֵי
אוֹכְלֵי. הַנִּיחָה מְעַבְרַת – אֵלֹהֵי וְאֵלֹהֵי אֵין אוֹכְלֵי. הַנִּיחָ לָהּ בָּנִים
וְהַנִּיחָה מְעַבְרַת, עַבְדֵי מְלוּג – אוֹכְלֵי כְּדָרְךָ שֶׁהִיא אוֹכְלַת,
עַבְדֵי צֵאן בְּרוֹזל – לֹא יֵאכְלוּ מִפְּנֵי חֲלָקוֹ שֶׁל עֶבֶר בְּהֶן; דְּבָרֵי
רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּן רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מִשּׁוּם אָבִיו: הַבַּת
מֵאֲכַלְתָּ וְאֵין הַבֶּן מֵאֲכִיל. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי אוֹמֵר: כָּלֵם לֹא
יֵאכְלוּ, שְׁמָא יְהִי עֶבֶר זָכָר, וְאֵין לְבָנוֹת בְּמָקוֹם כָּלֵם.

ג. בַּת כְּהֵן שֶׁנִּשְׁאֵת לְיִשְׂרָאֵל וְהַכְּנִיסָהּ לוֹ עַבְדֵי מְלוּג וְעַבְדֵי
צֵאן בְּרוֹזל, מַת, וְהַנִּיחָה כְּמוֹ שֶׁהִיא, עַבְדֵי מְלוּג – אֵין אוֹכְלֵי,
כְּדָרְךָ שֶׁאֵינָה אוֹכְלַת. עַבְדֵי צֵאן בְּרוֹזל – אוֹכְלֵי, מִפְּנֵי שֶׁהֵן
בְּחֻזְקַת הַיּוֹרְשִׁין, עַד שְׁעָה שִׁינְתָּנוּ לָהּ.

ד. חֲרַשׁ שׁוֹמֵה וְקָטָן שֶׁקָּטָן עַבְדִּים – אֵין אוֹכְלֵי בְּתְרוּמָה, אֲבָל
אִם קָטָן לְהֶן בֵּית דִּין, אוֹ שְׁמֹנוּ בֵּית דִּין לְהֶן אֶפְסֵרוּפִין, אוֹ
שֶׁנִּפְּלוּ לָהֶם בִּירוּשָׁה מִמָּקוֹם אַחֵר – הָרִי אֵלֹהֵי אוֹכְלֵי בְּתְרוּמָה.
ה. כְּהֵן שֶׁקָּטָן עַבְדֵי וְלְיִשְׂרָאֵל, אֶפְלוּ אֶחָד מִמָּאָה בּוֹ – אֵינּוּ אוֹכְלֵי
בְּתְרוּמָה. אֲשֶׁת כְּהֵן שֶׁקָּטָנָה עַבְדִּים, וְעַבְדֵיהָ שֶׁקָּטָנוּ עַבְדִּים –
הָרִי אֵלֹהֵי אוֹכְלֵי בְּתְרוּמָה. עַבְדֵי כְּהֵן שֶׁבְּרַת, וְאֲשֶׁת כְּהֵן שֶׁמְרָדָה

– תרי אלו אוכלין בתרומה. לא יצא הרוצח מחוץ לגבול עיר מקלטו – בחזקת שפתינו גדול קים.

ו. העבר והיכם והארוסין והחרש, וכן תשע שנים ויום אחד – פוסלין ולא מאכילין. אמר רבי שמעון: בזו מדת הדין לוקה, שאם יש מעשה לפסל – יש מעשה להאכיל, אם אין מעשה להאכיל – לא יהא מעשה לפסל. בתו פקחת הנשואה לאחיו חרש – צרתה פטורה מן החליצה ומן תיבום, מקל וחומר, אם נשואי בתה נשואין – נשואי צרתה נשואין, אין נשואי בתה נשואין – לא יהו של צרתה נשואין?

ז. בתו החרשת הנשואה לאחיו פקח – צרתה חולצת ולא מתובמת, חרשת שהשיאה אביה – תרי היא כפקחת לכל דבר. בת ישראל פקחת שנשאת לכהן חרש – אין אוכלת בתרומה, עברה – לא תאכל, ילדה – תאכל. נתחתף העבר במעיה – תאכל. בת ישראל חרשת שנשאת לכהן פקח – אינה אוכלת בתרומה. עברה – לא תאכל, ילדה – תאכל.

ח. בת כהן פקחת שנשאת לישראל שומטה – מוכלת מחיק בעלה ואוכלת בתרומה לערב. עברה – לא תאכל, ילדה – לא

תאכל, כל שיש לה זרע מבהן, בין זכרים בין נקבות, ואלו זרע מזרע – הרי זו אוכלת בתרומה.

ט. היתה בתה מישראל נשואה לבחן – אינה אוכלת בתרומה, עד שיהא לה זרע מבהן תחלה. כהנת שמת עברה בתוך מעיה – הרי זו אוכלת בתרומה. האשה שמקשה לילד – מחתכין את העבר במעיה, ואלו בשבת, ומוציאין אותו אברים אברים, מפני שחיייה קודמין לו. יצא ראשו, ואלו ביום השני – אין נוזעין בו, שאין דוחין נפש מפני נפש.

למדת כפר דף היומי? בבלי יבמות מד; ירושלמי שביעית כג

מסכת יבמות פרק עשירי

א. בת ישראל פקחה, שנתארסה לכהן פקח, ולא הספיק לכנסה עד שנתחרש – אינה אוכלת בתרומה. מת והניחה לפני יבם, ואלו חרש – אוכלת. יפה כח היבם להאכיל מפת

הבעל. בת ישראל פקחת שנתארסה לכהן פקח, ולא הספיק
 לכנסה עד שנתחרשה – אינה אוכלת בתרומה. מת והניחה
 לפני יבם, אפלו חרש – אוכלת. יפה כח היבם להאכיל מנח
 הבעל, בת ישראל פקחת שנשאת לכהן חרש – אין אוכלת.
 מת והניחה לפני יבם פקח – אוכלת. חרש – אינה אוכלת
 בתרומה עד שתפנס לחפה לשם נשואין, ותבעל לשם אשות.
 בת ישראל חרש שנשאת לכהן פקח – אין אוכלת בתרומה.
 מת והניחה לפני פקח – אין אוכלת. בת ישראל פקחת
 שנתארסה לכהן פקח ונכנסה לחפה לשם נשואין, ולא הספיק
 לבועלה עד שנעשה פצוע דבא וברות שפכה – הרי זו אוכלת
 בתרומה, הואיל ובאת לכלל התר אפלו שעה אחת. עודה
 ארוסה ונעשה פצוע דבא וברות שפכה – הרי זו אינה אוכלת.
 אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט שנכנסה לחפה
 לשם נשואין, ולא הספיק לבועלה עד שמת – הרי זו בשרה
 לכהנה ובשרה לאכל בתרומה. בא עליה – פסלה מן הכהונה,
 ופסלה מלאכל בתרומה.

ב. טְמֵטוֹם – אֵין אוֹכֵל בְּתְרוּמָה, אֲשֶׁתּוֹ וְעַבְדּוֹ – אוֹכְלִין, מְשׁוּף וְכִי שְׁנוֹלֵד בְּשֶׁהוּא מָהוּל – תְּרֵי אֵלוֹ אוֹכְלִין בְּתְרוּמָה. אַנְדְּרוּגִינוֹם – אוֹכֵל בְּתְרוּמָה, אָבֵל לֹא בִקְדָשִׁים. טוֹמְטוֹם – אֵינוֹ אוֹכֵל לֹא בְּתְרוּמָה וְלֹא בִקְדָשִׁים. מִי שֶׁחֲצִיּוֹ עֶבֶד וְחֲצִיּוֹ בֶן חוֹרִין – אֵינוֹ אוֹכֵל לֹא בְּתְרוּמָה, וְלֹא בִקְדָשִׁים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: שְׁמַעְתִּי בְּאַנְדְּרוּגִינוֹם שֶׁחֲיָבִין עַל מִשְׁכָּבוֹ סְקִילָה בְּזָכַר. בְּמָה דְבָרִים אָמּוּרִים? בְּזִמָּן שָׁבֵא עָלָיו דֶּרֶךְ הַזְּכוּרֹת, לֹא בָּא עָלָיו דֶּרֶךְ הַזְּכוּרֹת – פְּטוּר.

ג. אֵיזָה הוּא פְּצוּעַ דְּכָא? כָּל שֶׁנִּפְצְעוּ חֲבָצִים שָׁלוּ, שְׁנַמְזוּקוּ, שְׁנִקְבוּ, וְשֶׁחִפְרוּ. אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּן יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה: שְׁמַעְתִּי בְּכָרֶם בֵּיבָנָה, מִי שֶׁאֵין לוֹ אֵלֶּא בִיצָה אַחַת – זֶהוּ סָרִיס חֲמָה, וְכֹשֶׁר. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: מַעֲשֵׂה בְּאַחַד בְּכַפֵּר מְנֻדָּן, שֶׁעָלָה לְרֹאשׁ הַזֵּית, וְנָפַל, וְנִפְצְעוּ אַחַת מִבִּיצָיו, וּבָא וּבָעַל אֶת אֲשֶׁתּוֹ, וּמָת, וּבָאוּ וְשָׂאָלוּ אֶת רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: אֲשֶׁתּוֹ, מָה הִיא שְׁתַּתִּיבָם? אָמַר לָהֶן: עַד שֶׁאַתֶּם שׂוֹאֲלִין אוֹתִי מָה הִיא שְׁתַּתִּיבָם, שֶׁאֲלוּנִי: מָהוּ שְׁתַּאֲכַל בְּתְרוּמָה? שְׁנַפְסָלָה מִן הַכְּהוּנָה וּפְסוּלָה מִלְּאָכַל בְּתְרוּמָה.

ד. איזהו ברות שפכה? כל שנכרת הגיד, מן העטרה ולפנים. אם נשתיר מן עטרה לפנים, אפלו כחוט השערה סמוך לראש ומקיף את בלה – כשר. נקב מלמטה – פסול, מפני שהוא שופך. נסתם – כשר, מפני שהוא מוליד, וזהו פסול שחזור להכשרו. מעוד וכתות, נתוק וכרות – בלם בפיצים; דברי רבי יהודה. רבי אליעזר בן יעקב אומר: בלם בגיד. רבי יוסי אומר: מעוד וכתות – בפיצים, נתוק וכרות – בגיד.

ה. איזה הוא סרים חמה? כל ששחה עשרים שנה ולא הביא שתי שערות, אף על פי שהביא לאחר מבאן – הרי הוא כסרים לכל דבריו. ואלו הן סימניו: כל שאין לו זקן, ושערו לקוי, ובשרו מחליק. רבי שמעון בן גמליאל אומר משום רבי יהודה בן יאיר: כל שאין מימיו מעלין רתיחות, ויש אומרים כל שמטיל מים ואינו עושה כפה, ויש אומרים: כל ששכבת זרע דוחה. ויש אומרים: כל שאין מי רגליו מחמיצים. אחרים אומרים: כל שרוחץ בימות הגשמים ואין בשרו מעלה הקל. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל שקולו לקוי, ואין נפר בין אשה לאיש.

ו. ואיזו היא אילוזנית? כל שהיא בת עשרים שנה ולא הביאה שתי שערות, ואפילו הביאה לאחר מכאן – הרי היא כאילוזנית לכל דבריה. אלו הן סימניה: כל שאין לה ידיים, ומתקשה בשעת תשמיש. רבי שמעון בן גמליאל אומר: כל שאין לה שפולי מעים בנשים. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל שקולה עבה, ואין נפרת בין אשה לאיש.

יום שלישי, כה חשוון

למדת כבוד דף היומי? בבלי יבמות מה; ירושלמי שביעית כד

מסכת יבמות פרק אחד עשר

יא. טומטום שקדש – קדושיו קדושין. נתקדש – קדושיו קדושין. חולץ וחולצין לאשתו. אם יש שם אחים – אין חולץ ואין מיבם, אבל מיבמין את אשתו. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: לא חולץ וחולצין לאשתו, מיבם ולא מיבמין את אשתו, שפא יקרע וימצא סרים חמה.

ב. סרים חֲפֹתָה, וְאַנְדְּרוֹגִינוֹם, וְאַחַח מֵאֵם, וְגַר, וְעֶבֶד מִשְׁחָרֵר –
 לֹא חוֹלְצִין וְלֹא מוֹבְמִין. בֵּיצֵד? מֵתוֹ וְהַנִּיחוּ נָשִׁים, וְלָהֶם אֲחִים,
 בָּאוּ אֲחִים וְעָשׂוּ מֵאֲמָר, נִתְּנוּ גַם וְחִלְצוּ – לֹא עָשׂוּ כְּלוּם. בְּעָלוּ
 – פָּסְלוּ מִן הַכְּהוֹנָה, וְחִיבִין בְּקָרְבָּן. מֵתוֹ אֲחִים וְהַנִּיחוּ נָשִׁים,
 וְלָהֶם אֲחִים, בָּאוּ הֵם וְעָשׂוּ מֵאֲמָר, נִתְּנוּ גַם אוֹ חִלְצוּ – לֹא עָשׂוּ
 כְּלוּם, וְאִם בְּעָלוּ – פָּסְלוּ מִן הַכְּהוֹנָה וְחִיבִין בְּקָרְבָּן.

ג. פְּצוּעַ דְּבֵא, וּכְרוֹת שְׁפִכָה, וּסְרִים אָדָם, וְזִקֵּן – אוֹ חוֹלְצִין אוֹ
 מוֹבְמִין. בֵּיצֵד? מֵתוֹ וְהַנִּיחוּ נָשִׁים, וְלָהֶם אֲחִים, בָּאוּ אֲחִים וְעָשׂוּ
 מֵאֲמָר, נִתְּנוּ גַם אוֹ חִלְצוּ – מֵה שְׁעָשׂוּ – עָשׂוּ. אִם בְּעָלוּ – קָנוּ
 וּפְטְרוּ אֶת הַצְּרוֹת. מֵתוֹ אֲחִים וְהַנִּיחוּ נָשִׁים, וְלָהֶם אֲחִים, בָּאוּ
 הֵם וְעָשׂוּ מֵאֲמָר, נִתְּנוּ גַם אוֹ חִלְצוּ – מֵה שְׁעָשׂוּ עָשׂוּ, אִם
 בְּעָלוּ – קָנוּ וּפְטְרוּ אֶת הַצְּרוֹת, וְאִסּוּרִים לְקַיֵּם, שְׁנֵאֲמַר (דְּבָרִים
 כג, ב): "לֹא יָבֵא פְּצוּעַ דְּבֵא" וְגו'.

ד. וְזֶה וְזֶה אֵינוֹ זָכָאי בִּירוּשָׁתָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הֲרֵאשׁוֹן
 זָכָאי בִּירוּשָׁתָה.

ה. הָאִשָּׁה שֶׁחִלְקָהּ בְּעֵלְהָ לְמַדִּינַת הַיָּם, וּבָאוּ וְאָמְרוּ לָהּ: 'מֵת בְּעֵלְיָךְ', וְהוֹרוּהָ בֵּית דִּין לְהַנָּשֵׂא, הִלְכָה וְנִשְׂאָת אֶלְמַנָּה לְכַהֵן גָּדוֹל, גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לְכַהֵן הַדְּיוּט - תִּיבַת קָרְבָן עַל כָּל בִּיאתָהּ וּבִיאתָה; דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: קָרְבָן אֶחָד עַל הַכֹּל, מוֹדִים חֻכְמִים לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, שֶׁאִם נִשְׂאָת לְחַמְשָׁה בְּנֵי אָדָם, שְׁחִיבַת קָרְבָן עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִם עָשׂוּ בֵּית דִּין הוֹרְתָן כְּזוֹן, אִישׁ בְּאִשָּׁה, נִשְׂאָת עַל פִּי עֵדִים כְּשֶׁנִּגְתָּ אִישׁ בְּאִשָּׁה.

ו. הָאִשָּׁה שֶׁחִלְכָהּ הִיא וּבְעֵלְהָ לְמַדִּינַת הַיָּם, בָּאתָה וְאָמְרָה: 'מֵת בְּעֵלְיָי', נִשְׂאָת עַל פִּי עֵצְמָה, הִלְכָה לָהּ לְמַדִּינַת הַיָּם, בָּאתָ וְאָמְרָה: 'מֵת בְּעֵלְיָי', נִשְׂאָת עַל פִּי עֵצְמָה, וְהָרִי כֶּלֶן מִמְשֻׁכִּין וּבָאִין - תִּצָּא מִכֶּלֶן וּמִתְּרַת לְרֵאשׁוֹן. בִּיאתָה וְחִלּוּצָתָה מֵאֲחִין שֶׁל הָרֵאשׁוֹן - פּוֹטְרַת צְרוּתֶיהָ. מִן הַשְּׁנַי וּמִן הַשְּׁלִישִׁי - אִין פּוֹטְרַת צְרוּתֶיהָ, אִם בָּא עָלֶיהָ שְׁנַי לְשֵׁם אִישׁוֹת לְאַחַר מֵיתַת הָרֵאשׁוֹן - בִּיאתָה אוֹ חִלּוּצָתָה מֵאֲחִיו שֶׁל שְׁנַי - פּוֹטְרַת צְרוּתֶיהָ. מִן הַשְּׁלִישִׁי מִן הָרְבִיעִי - אִין פּוֹטְרַת צְרוּתֶיהָ.

ז. האשה שהלך בעלה ובנה למדינת הים, באו ואמרו לה: מת בנך ואחר כך מת בעליך, ונתיבמה, ואחר כך אמרו לה: חלופ הדברים, לא שהיתה ראויה להתיבם אלא להנשא. כל ולדות שילדה – הרי אלו ממזרים. אמרו לה: 'מת בעלך ואחר כך מת בנך', ונשאת, ואחר כך אמרו לה: 'חלופ הדברים, לא שהיתה ראויה לנשא אלא להתיבם', כל ולדות שילדה בחיי יבמה – הרי אלו ממזרים; דברי רבי מאיר שאמר משום רבי עקיבה. וחכמים אומרים: אין ממזר ביבמה. אמרו לה: 'מת בעלך', ונשאת, ואחר כך אמרו לה: 'קנים היתה ומת' – הרי זו יוצאת בגט. כל ולדות שילדה בחיי בעלה – הרי אלו ממזרים, לאחר מיתת בעלה – בשרים. אמרו לה: 'מת בעלך', ונתקדשה, ואחר כך אמרו לה: 'קנים היתה ומת'; הרי זו יוצאה בגט וחליצה, וכל ולדות שילדה בחיי בעלה – ממזרים, לאחר מיתת בעלה – בשרים. אמרו לה: 'מת יבמיד', ונשאת, ואחר כך אמרו לה: 'קנים היתה ומת', לא שהיתה ראויה להנשא אלא להתיבם – הרי זו יוצאה בגט, וכל ולדות שילדה בחיי יבמה – ממזרים;

דְּבַרֵי רַבִּי מֵאִיר שְׁאָמַר מִשׁוּם רַבִּי עֲקִיבָה, וְחֻכְמִים אוֹמְרִים:
אֵין מְמוֹזְרִים מִיבְּמָה.

ח. מִי שֶׁהִלְכָה אֶשְׁתּוֹ לְמַדִּינַת הַיָּם, בָּאוּ וְאָמְרוּ לוֹ: 'מֵתָה
אֶשְׁתֶּךָ', וְנָשָׂא אֶת אַחֻתָּהּ, וְאַחַר כֵּן אָמְרוּ לוֹ: 'קִיַּמַת הָיְתָה
וּמֵתָה' – הֲרִי זֶה יָקִים, וְתוֹלַד הָרֵאשׁוֹן מְמוֹזַר וְהֶאֱחָרוֹן אֵינוֹ
מְמוֹזַר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: כָּל שְׁפוּסֵל עַל יְדֵי אַחֵרִים – פּוֹסֵל עַל יְדֵי
עַצְמוֹ, וְכָל שֶׁאֵין פּוֹסֵל עַל יְדֵי אַחֵרִים – אֵין פּוֹסֵל עַל יְדֵי עַצְמוֹ.
אָמְרוּ לוֹ: 'מֵתָה אֶשְׁתֶּךָ', וְנָשָׂא אֶת אַחֻתָּהּ, וְהִלְכָה לְמַדִּינַת
הַיָּם, וְאָמְרוּ לוֹ: 'מֵתָה אֶשְׁתֶּךָ', וְנָשָׂא אֶת אַחֻתָּהּ, וְהִלְכָה לָהּ
לְמַדִּינַת הַיָּם, וְאָמְרוּ לוֹ: 'מֵתָה אֶשְׁתֶּךָ', וְנָשָׂא אֶת אַחֻתָּהּ,
וְהִלְכָה לָהּ לְמַדִּינַת הַיָּם, וְהֲרִי כֵּלָן מְמוֹשְׁמֹשׁוֹת וּבָאוֹת,
הֲרֵאשׁוֹנָה אֶשְׁתּוֹ, וּפּוֹטְרַת צָרְתָּהּ, וְהַשְּׂאֵר כֵּלָן אֵינָן נָשִׁיּוֹ. וְאִם
בָּא עַל הַשְּׁנֵיָה לְשֵׁם אִישׁוֹת, לְאַחַר מֵיתַת הֲרֵאשׁוֹנָה – שְׁנֵיָה
אֶשְׁתּוֹ, פּוֹטְרַת צְרוּתֶיהָ, וְהַשְּׂאֵר כֵּלָן אֵין נָשִׁיּוֹ. אָמְרוּ לוֹ: בְּתוֹךְ
מֵתָה תִּחְלָה, וְאַחַר כֵּן מֵת אַחִיד, עָמַד וַיִּבֶם אֶת צָרְתָּהּ, וְאַחַר
כֵּן אָמְרוּ לוֹ: חֲלוּף הָיוּ הַדְּבָרִים, לֹא שֶׁהֵיְתָה רְאוּיָה לְהִתְיַבֵּם.
כָּל וְלָדוֹת שֶׁיִּלְדָה – הֲרִי אֵלּוּ מְמוֹזְרִים. אָמְרוּ לוֹ: אַחִיד מֵת

תחלה, ואחר כך מתה בתוך, הלכה צרתה, ונשאת לאחר, ואחר כך אמרו לו: הלוף היו הדברים, לא שתינה ראויה להנשא אלא להתיבם. כל ולדות שילדה בחיי יבמה – הרי אלו ממזרים; דברי רבי מאיר שאמר משום רבי עקיבא, וחכמים אומרים: אין ממזרים ביבמה.

ט. הירש שנגלץ, וחרשת שחלצה, ותחולצת מן השומה, וכן שומה שחלצה, וחולצת מן הקטן – תצא היא ושלשה עשר דברים בה; דברי רבי מאיר שאמר משום רבי עקיבא, וחכמים אומרים אין ממזרים ביבמה.

י. בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו ומת – חולצת ולא מתיבמת, שביאת בן תשע שנים ויום אחד כמאמר בגדול. רבי שמעון אומר: או חולצת או מתיבמת, שאם ביאתו ביאה – תתיבם, שהיא אשתו של ראשון. אין ביאתו ביאה – תתיבם, שהיא אשתו של שני.

יא. בן תשע שנים ויום אחד, שבא על יבמתו – פוסל על ידי אחיו בדבר אחד, והאחין פוסלין על ידו בארבעה דברים. הוא

פוסל על ידי אחין בביאה, והאחין פוסלין על ידו: בביאה, בגט, במאמר ובחליצה. וכשם שהוא אין פוסל על ידי אחין – במאמר, בגט, ובחליצה, כך האחין לא יפסלו זה על ידי זה – בביאה, ובגט, ובמאמר, ובחליצה. כיצד? שני אחים בני תשע שנים ויום אחד, בא זה ועשה מאמר, ובא זה ועשה מאמר, בא זה ונתן גט, בא זה ונתן גט, בא זה וחליץ, בא זה וחליץ – לא עשה כלום. רבי מאיר אומר: חולצת מן הקטן, נפסלה מזה ומזה, בא זה ובעל, בא זה ובעל – נפסלה משניהם. רבי שמעון אומר: הראשון יקום והשני יוציא. אם ביאת הראשון ביאה – אין ביאת השני ביאה, שאין ביאה אחר ביאה, ואם ביאת הראשון ביאה – אין ביאת השני ביאה.

יב. בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו, וחזר ובא על צרתה – פוסל על ידי עצמו. רבי שמעון אומר: לא פסל, שאם ביאתו על הראשונה ביאה – אין ביאתו על השנייה ביאה, שאין ביאה אחר ביאה. אין ביאתו על הראשונה ביאה – אין ביאתו על השנייה ביאה. במה דברים אמורים? בביאת בן

תשע שנים ויום אחד, אבל חרש שוטה וקטן שבעלו – קנו
ופטרו את הצרות.

יג. שוטה וקטן שנשא נשים ומתו, נשיהם פטורות מן
החליצה. זה הכלל, כל ביאה שצריכה דעת – אינה ביאה,
שאין צריכה דעת – הרי זו ביאה.

יום רביעי, כו השון

למדת כבד דף היומי? בבלי: יבמות מו; ירושלמי: שביעית כה

מסכת יבמות פרק שנים עשר

א. רבי יהודה אוסר באנוסת אביו ומפתת אביו, שנאמר (ויקרא
יה, ז): "ערות אשת אביך לא תגלה" וגו'. ולחלן הוא אומר
(דברים כג, א): "לא יקח איש את אשת אביו ולא יגלה בנפ אביו",
ואומר (שם כב, יט): "ולו תהיה לאשה" וגו'. הגיורת שנתגירו

בניה עמה - לא חולצין ולא מיבמין, היתה הורתן שלא בקדשה ולדתן שלא בקדשה, ולא חולצין ולא מיבמין, ואין חיבין משום אשת אח. היתה הורתן שלא בקדשה ולדתן בקדשה - או חולצין או מיבמין, אבל חיבין משום אשת אח. היתה הורתן ולדתן בקדשה - הרי הם בישראל לכל דבר.

ב. חמש נשים שנתערבו ולדותיהן והגדילו התערובות, ונשא נשים ומתו. מקצתן אחין ומקצתן אין אחין - האחין חולצין. שאין אחין - מיבמין. מקצתן כהנים ואין כהנים. הכהנים - חולצין. ושאין כהנים - מיבמין. מקצתן אחין ומקצתן כהנים - חולצין ולא מיבמין. ספק שהיא אמו ספק שהיא בתו, ספק שהיא אחותו - חולצין ולא מיבמין. זה הכלל, כל הספקות ביבמה - חולצין ולא מיבמין.

ג. כיצד חולץ אדם לאמו מספק? אמו ואשה אחרת, להן שני זכרים, וחזרו וילדו שני זכרים במחבא, וכא בנה של זו ונשא אמה של זה, ומת בלא בנים - זה חולץ לשתיהן וזה חולץ לשתיהן, נמצא כל אחד ואחד חולץ לאמו מספק. כיצד חולץ

אדם לאחותו מספק? אמו ואשה אחרת שילדו שתי נקבות, חזרו וילדו שתי נקבות במחבא, ובא אחיהם שלא מאותו האם ונשארו ומתו בלא בנים – זה חולץ לשתייהן, וזה חולץ לשתייהן, נמצא, אדם זה חולץ לאחותו מספק. ביצד חולץ אדם לבתו מספק? אשתו ואשה אחרת שילדו שתי נקבות במחבא, ובא אחיהם ונשארו, ומתו בלא בנים – חולץ לשתייהן, נמצא אדם זה חולץ לבתו מספק, וזב חולץ לבתו מספק.

ד. כהנת שנתערבו ולדה בולד שפחתה – אין אוכלין במורם מקדשי הקדשים, שאין עבדי כהנים אוכלין במורם מקדשי הקדשים. אבל אוכלין במורם מקדשים קלים, שעבדי כהנים אוכלין מהם, שניהם יוצאין לגרן ונוטלין חלק אחד, שאין נותנין לעבד אלא אם כן היה רבו עמו. רבי יוסי אומר: יכול לומר לו: אם ברשות רבי כהן אני – תן לי ברשות רבי! ואם לאו – תן לי ברשות עצמי. הגדילו התערובות ושחררו זה את זה – אינן אוכלין בתרומה מקדשים קלים, שאין תורים אוכלין מהן. רבי יהודה אומר: מוכר את התרומה ולוקח בדמיה חלין; שכל שאינו אוכל קדשי אחרים – אינו אוכל קדשי עצמו.

ה. מי שלא שתתה אחר בעלה שלשה חדשים, ונשאת וילדה, ואין ידוע אם בחזקת הראשון הוא – הרי הוא בנו של ראשון. ואם בחזקת השני הוא – הרי הוא בנו של השני. ספק בן תשעה לראשון ספק בן שבעה לאחרון, הבה את זה וחזר והבה את זה, קלל את זה וחזר וקלל את זה – הרי זה פטור. הבה שניהם באחד, קלל שניהם באחד – חיב. רפי יהודה אומר: המכה את אביו ואת אחר באחת – פטור. המקלל את אביו ואת אחר באחת – חיב. היו לה בנים מן הראשון ובנים מן השני – הן לא חולצין ולא מיבמין, וכן הוא להן – לא חולצין ולא מיבם. היו לו אחין מן הראשון, ואחין מן השני שלא מאותה האם – הוא להן חולצין ומיבם, והן לו – אלו חולצין ואלו מיבמין.

ו. האשה שיצא עליה שם רע – ולדות פשרין, מפני שהן בחזקת הבעל. רפי יהודה אומר: שניהן מבית אב אחד – נוטלין חלק אחד.

ז. מצות חליצה בשלשה, שיהו יודעין לקרות בעין דינים. רבי יהודה אומר: בחמשה. אמר רבי אלעזר ברבי שמעון: מעשה וחליצה לפני רבי ישמעאל ביחידי בליה.

ח. חליצה בסנדל שנפחת¹ ומקבל את רב הרגל, במנעל שנפרם² וחופה את רב הרגל, בסנדל של שעם³, בסנדל של סיב⁴, ובקב הקטע⁵, במוק⁶, ובסמיכת הרגלים⁷, באנפליא של עור. והחולצת מן הגדול – בין עומד בין יושב, בין מטה. והחולצת מן הסומא – חליצתה בשרה. אבל במנעל הנפרם, ואינו חופה את רב הרגל, בסנדל שנפחת ואינו מקבל רב הרגל, ובסמיכות הידים, ובאנפליא של בגד⁸, וחולצת מן הקטן

¹ מן הסנדל אבל עודנו מקבל את רב הרגל.

² שנקרע קצת.

³ קליפי עין הנקרא גמא.

⁴ עקר ושרש.

⁵ אדם שנקטעו רגליו והוא הולך על ידיו, ומשים את ידיו ופאתי רגליו בכתים של עור, בחתיכות עץ חקוקות כמו קב.

⁶ נעל של לבד, והוא קשה ומגן.

⁷ חתיכות העץ החקוקות כדי להשים בהן את פאתי רגליו ולסמכן – חליצתו בשרה.

⁸ הינו שהנעל היתה של בגד אף היתה מכסה ומחפה בשל עור.

– חֲלִיצַתָּהּ פְּסוּלָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אֵילוּ רָאָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּמַגְדֵּל שֶׁל עֵין, עִכְשָׁו הָיָה אוֹמֵר עָלָיו: 'הָרִי הוּא כְּמַגְדֵּל לְכָל דִּבְרֵי'. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מִצְאָתִי זָקֵן אֶחָד מִנְצִיבִין, נִמְתִּי לוֹ: 'כְּלוּם אַתָּה בְּקִי בְּרַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירְהָ? אָמַר לִי: 'הֵן! וְעַל שְׁלֹחֲנֵי הָיָה תְּדִיר'. אָמַרְתִּי לוֹ: 'רְאִיתָ בְּשָׂהוּא חוֹלֵץ מִיְמִידָ? גַּם לִי: 'הֵן! נִמְתִּי לוֹ: 'בְּמָה רְאִיתוּ, בְּמַנְעֵל אוֹ בְּמַגְדֵּל? גַּם לִי: זִכִּי חוֹלְצִין בְּמַנְעֵל? אָמַרְתִּי לוֹ: 'אִם בֶּן, מַה רָאָה רַבִּי מֵאִיר לֹאמַר: חֲלִצָה בְּמַנְעֵל – חֲלִיצַתָּהּ בְּשָׂרָה? רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר מִשְׁמֹ: מוֹדָה הָיָה רַבִּי מֵאִיר, שְׁחוֹלְצִין בְּמַנְעֵל לְכַתְּחָלָה.

ט. קְטַנָּה שְׁחֻלְצָה – תַּחֲלִץ מִשְׁתַּגְּדִיל. אִם לֹא חֲלָצָה – חֲלִיצַתָּהּ פְּסוּלָה; דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אִם לֹא חֲלָצָה – חֲלִיצַתָּהּ בְּשָׂרָה. נִשְׁמָטוּ לוֹ רְצוּעוֹת מַנְעֵל וְסַנְדֵּל, אוֹ שֶׁנִּשְׁמָטוּ רֹב הַרְגֵּל – חֲלִיצַתָּהּ פְּסוּלָה. אִם רָצָה לְחַזֵּר – לֹא יִחְזֹר. חֲלָצָה וְלֹא רִקְקָה, וְלֹא קָרְאָה – חֲלִיצַתָּהּ בְּשָׂרָה. אִם רָצָה לְהַחְזִיר – לֹא יִחְזִיר. רִקְקָה וְלֹא קָרְאָה וְלֹא חֲלָצָה – חֲלִיצַתָּהּ פְּסוּלָה. קָרְאָה אֲבָל לֹא רִקְקָה וְלֹא חֲלָצָה – לֹא עָשָׂה כְּלוּם, וְיִכּוֹל לְחַזֵּר.

י. חליצה מטעת – פשרה. חליץ לה, הוא מתפונן והיא אינה מתפוננת. היא מתפוננת והוא אין מתפונן – חליצתה פסולה. חליצה מעשית, בבית דין של ישראל – פשרה. בבית דין של עובדי כוכבים – פסולה. בעובדי כוכבים היו חובטין אותו, ואומרים לו: 'עשה מה שרבי פלוני אומר לך'.

יא. חולצין לאשה אף על פי שאין מבירין אותה, ממאנין לאשה אף על פי שאין מבירין אותה, לפיכך האשה שאמרה: 'חלצתי' – תביא ראיה לדבריה. 'מאנתי' – תביא ראיה לדבריה.

יב. בראשונה היו כותבין שטר חליצה: קרבת לקדמנא ושרת סיניה מרגליה דימינא⁹, ורקת קדמנא רק דמתחזינא, ואמרת¹⁰ (דברים כה, ט): "ככה יעשה" וגו'. רבי שמעון אומר משום רבי עקיבה: חליצה מעפכת ואין ריקקה מעפכת. רבי שמעון בן אלעזר אומר: הואיל ולא רצה להקים לאחיו שם בישראל, יבא

⁹ קרבה לפנינו, והתורה נעלו הימנית מעל רגלו.

¹⁰ ורקקה לפנינו רק שנראה, ואמרה.

וַיִּטַּל לוֹ הַשֵּׁם תַּחַת הַשֵּׁם (דְּבָרִים כה, י): "וַיִּקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל" וְגו'.

יג. מִצְוָה בְּדִינָם וְלֹא מִצְוָה בְּתַלְמִידִים. רַבֵּי יְהוּדָה אָמַר: מִצְוָה עַל כָּל הָעוֹמְדִין לֹאמַר – "חַלוּץ הַנֶּעֱלָ"; שְׁלֹשׁ פְּעָמִים! אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה: מַעֲשֵׂה וְהִינֵנוּ יוֹשְׁבֵינָ לְפָנֵי רַבֵּי טְרַפּוֹן, וְאָמַר לָנוּ: עֲנוּ בְּלָכֶם – חַלוּץ הַנֶּעֱלָ, חַלוּץ הַנֶּעֱלָ, חַלוּץ הַנֶּעֱלָ.

יוֹם הַמִּישִׁי, כִּז חֶשְׁוֹן

לְמַדְתָּ כָּכָר דָּף הַיּוֹמִי? בְּבִלִי: יְבָמוֹת מו; יְרוּשְׁלָמִי: שְׁבִיעִית כו

מִסְכַּת יְבָמוֹת פֶּרֶק שְׁלֹשָׁה עָשָׂר

יג,א בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ כּוֹתְבֵינָ שְׁטָרֵי מֵאוֹן: לֹא שְׁפִיחָ לִיהָ¹¹, וְלֹא רַעִיחָ לִיהָ¹², וְלִיתָ הִיא צְבִיָּא לְאִיתְנַסְבָּא לִיהָ¹³. בֵּית הַלֵּל

¹¹ לֹא שְׁקַט לָז.

אומרים: בבית דין ושלם בבית דין, ובלבד שיהו שלשה. רבי יוסי ברבי יהודה ורבי אלעזר ברבי שמעון אומרים: אפלו בשנים. כיצד מצות מאון? אומרת: 'אי אפשי בפלוני בעלי, אי אפשי בקדושין שקדשני אפוא או אחי'. אפלו היא יושבת באפריון והלכה אצל מי שנתקדשה, ואמרה בפניו: 'אי אפשי בפלוני בעלי זה' – אין מאון גדול מזה! רבי יהודה אומר: אפלו נכנסה לטול חפץ מהנוני, ואמרה בפניו: 'אי אפשי בפלוני בעלי' – אין מאון גדול מזה! יתר על כן אמר רבי יהודה: אפלו אורחין מסבין, ואמרה בפניהם: 'אי אפשי בפלוני בעלי' – אין מאון גדול מזה! קטנה שקדשה את עצמה, והשיאה את עצמה בחיי אביה – אין קדושה קדושין, ואין נשואיה נשואין.

ב. המאנות באיש – אין לה כתובה. נתן לה גט – יש לה כתובה. רבי אלעזר אומר: אין מעשה הקטנה פלוס. אין בעלה זכאי – לא במציאותה, ולא במעשה ידיה, ובהפרת נדריה, ויורשה, ומטמא לה. כללו של דבר: הרי היא כאשתו לכל דבר,

¹² ולא רצון בו.

¹³ ואין היא רוצה להנשא לו.

אֵלָּא שְׁיֻצְאָהּ הֵימְנוּ בְּמֵאוּן. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר: בְּעֵלְהָ זָבֵאי בְּמִצִּיאָתָהּ, וּבְמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ, וּבְהַפְרַת נְדָרֶיהָ, וַיִּוְרְשָׁהּ, וּמִמָּמָא לָהּ; בְּלָלוּ שָׁל דְּבַר: הֲרִי הִיא בְּאִשְׁתּוֹ לְכָל דְּבַר, אֵלָּא שְׁיֻצְאָת מִמְּנוּ בְּמֵאוּן. אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: חֲזֹרְתִי עַל כָּל מִדַּת חֲכָמִים, וְלֹא מִצְאָתִי אָדָם שֶׁמִּדְּתוֹ שׁוּהַ בְּקַטְנוֹת, חוּץ מִרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וְרוּחָה אֲנִי אֶת דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִדְּבָרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, שְׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַשׁוּהַ אֶת מִדּוֹתָיו, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ חֵלֵק.

ג. הַמְּאָנָת בְּאִישׁ, וְהַחֲזִירָה אֵלָיו וְמַת – אוֹ חוֹלְצַת אוֹ מַתִּיבָמַת. גְּרָשָׁהּ וְהַחֲזִירָה לוֹ – אוֹ חוֹלְצַת אוֹ מַתִּיבָמַת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: חוֹלְצַת וְלֹא מַתִּיבָמַת, מִפְּנֵי שֶׁנֶּאֱסָרָה עָלָיו שְׁעָה אַחַת. מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, בְּקַטְנָה שֶׁהִשִּׂיָּאָה אָבִיהָ, וּגְרָשָׁהּ, וְהַחֲזִירָה אֵלָיו וְמַת – שְׁחוֹלְצַת וְלֹא מַתִּיבָמַת, מִפְּנֵי שֶׁנֶּאֱסָרָה עָלָיו שְׁעָה אַחַת, מִפְּנֵי שֶׁגְּרוּשִׁיָּה גְּרוּשִׁין גְּמוּרִים, וְאִין חֲזֹרְתָהּ חֲזָרָה גְּמוּרָה. בְּפֹה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁגְּרָשָׁה קַטְנָה וְהַחֲזִירָה קַטְנָה, אָבֵל גְּרָשָׁה קַטְנָה וְהַחֲזִירָה גְּדוּלָה, אוֹ גְּרָשָׁה קַטְנָה וְהַחֲזִירָה קַטְנָה, וְגְּדוּלָה תַּחֲתָיו וְמַת, אוֹ חוֹלְצַת אוֹ

מתניבבמת, משום רבי אליעזר אמרו: חולצת ולא מתניבבמת,
מפני שנאברה עליו שעה אחת.

ד. זה הכלל: גט אחר מאין – אסורה לחזור לו, מאין אחר גט –
מתרת לחזור לו. רבי שמעון בן גמליאל, ורבי ישמעאל בנו של
רבי יוחנן בן ברוקה, ורבי יהושע בן קרחה אומרים: בין כף
ובין כף, הואיל ויצאתה הימנו בגט – אסורה לחזור לו. מעשה
באחת שנשאת יתומה, וגרשה, ורחזורה אליו, ומאנה בו
ונשאת לאחר, ומת. ובאו ושאלו את רבי יהודה בן בבא: מהו
שתחזור לראשון? ואמר להן: בין כף ובין כף, הואיל ויצאתה
הימנו בגט – אסורה לחזור לו.

ה. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אם מאנה – מאנה, אם לאו –
תמתין עד שתגדיל ותחליץ, ותצא הלזו משום אחות אשה. שני
אחין נשואין שתי יתומות, קטנה וחרשת, מת בעלה של קטנה
– חרשת יוצאה בגט, וקטנה תמתין עד שתגדיל, ותחליץ. מת
בעלה של חרשת – קטנה יוצאה בגט, וחרשת אסורה לעולם.
ואם בא עליה – יוצאה בגט והותרת.

ו. מי שהיה נשוי לפני יתומות קטנות ומת. בא יבם על הראשונה, וחזר בא על השנייה – נאסרו שתיהן עליו. וכן לפני הרשות, קטנה וחרשת, בא יבם על הקטנה, וחזר ובא על החרשת, או שבא אחיו על החרשת – נאסרו שתיהן עליו. חרשת יוצאה בגט, וקטנה יוצאה בגט וחליצה.

ז. פקחת וחרשת. בא יבם על פקחת וחזר ובא על חרשת, או שבא אחיו על חרשת – נאסרו שתיהן עליו. חרשת יוצאה בגט, פקחת יוצאה בגט וחליצה. גדולה וקטנה, בא יבם על הגדולה וחזר ובא על הקטנה, או שבא אחיו על הקטנה – נאסרו שתיהן עליו. קטנה יוצאה בגט, גדולה יוצאה בגט וחליצה. רבי אליעזר אומר: בכלן מלמדין את הקטנה שתמאן בו.

ח. יבמה שאמרה בתוך שלשים יום: 'לא נבעלתי', בין שאמר: 'בעלתי', בין שאמר: 'לא בעלתי' – בפין אותו שיחליץ לה. אחר שלשים יום – מבקשים הימנו שיחליץ לה. היא אומרת: 'נבעלתי', והוא אומר: 'לא בעלתי' – הרי זה יוצאה בגט. הוא

אומר: 'בעלתי, והיא אומרת: 'לא נבעלתי, אף על פי שחזר ואמר: 'לא בעלתי' – הרי זו יוצאה בגט. רבי יהודה אומר: נדרה שלא תתיבם, אפלו בחיי בעלה – מבקשים הימנו שיחליץ לה.

ט. כיצד מוציא ברמיזה? רמוז ונתן לה גט, פקחת לפקח ולו אה פקח, פקחת לחרש ולו אה פקח – או חולץ או מיבם. פקחת לפקח ולו אה חרש – בונים ואינו מוציא לעולם. פקחת לחרש, ולו אה חרש, חרשת לפקח ולו אה פקח, חרשת לפקח ולו אה חרש, חרשת לחרש ולו אה פקח, חרשת לחרש ולו אה חרש – בונים. אם רצה להוציא – יוציא. אם רצה לקיים – יקיים.

י. שני אחים חרשים נשואין שתי אחיות פקחות, או שתי אחיות חרשות, או שתי אחיות, אחת פקחת ואחת חרשת. וכן שתי אחיות חרשות נשואות לשני אחין פקחין, או לשני אחין חרשין, או לשני אחין: אחד פקח ואחד חרש. וכן שני אחין: אחד פקח ואחד חרש נשואין שתי אחיות, אחת פקחת ואחת חרשת, פקחת לפקח וחרשת לחרש – אין כאן לא חליצה ולא

יבום, אָלָא אִשְׁתּוֹ עִמוֹ וְחִלְזוֹ תִצָּא מִשׁוּם אַחֹת אִשָּׁה. אִם הָיוּ
נְכָרִיּוֹת – יִבְנְסוּ. אִם רָצָה לְהוֹצִיאָהּ – יוֹצִיא, וְאִם רָצָה לְקַיֵּם –
יִקַּיֵּם.

יום שישי, כח השון

למדת כָּכָר דף היומי? בבלי: יבמות מח; ירושלמי: שביעית כז

מִסְפַּקַת יְבָמוֹת פָּרַק אַרְבָּעָה עֶשְׂרִי

א. הָאִשָּׁה שְׂאֵמְרָה: 'גְּרֻשְׁנִי בְעָלִי, חָלַץ לִי יְבָמִי, נְתִיבְמִתִּי
לְיְבָמִי, וְמֵת' – הָרִי זֶה אֵינָה נְאֻמָּנָת. כָּל אֵלּוּ שְׂאֵינָן נְאֻמָּנוֹת
לְהַעֲיִדָן – אִם הִיא אֵינָה נְאֻמָּנָת לְהַעֲיִדָן.

ב. עַד אוֹמֵר 'מֵת', וְעַד אוֹמֵר 'לֹא מֵת'. אִשָּׁה אוֹמֶרֶת 'מֵת'
וְאִשָּׁה אוֹמֶרֶת 'לֹא מֵת' – הָרִי זֶה לֹא תִנְשָׂא. רַבִּי מְנַחֵם בְּרַבִּי
יֹסִי אוֹמֵר: עַד אוֹמֵר 'מֵת' וְעַד אוֹמֵר 'לֹא מֵת' וְנִשְׂאָתָּ, וְכֹא

אחר ואמר 'לא מת' – הרי זו לא תצא, אבל בתחלה, עד
 אומר 'מת' ועד אומר 'לא מת', אשה אומרת 'מת' ואשה
 אומרת 'לא מת', אף על פי שנשאת – תצא, אחת אומרת
 'מת' ושתיים אומרות 'לא מת' – הרי שתי נשים כאיש אחד.
 רבי נחמיה אומר: כל מקום שהכשירו חכמים עד אחד – הלך
 אחר רב דעות, ועשו שתי נשים לאשה אחת בשני אנשים
 לאיש אחד. שנים אומרים 'מת' ומאה אומרים 'לא מת' – הרי
 מאה בשני עדים.

ג. קדש אחת מחמש נשים, ואין ידוע איזו קדש, וכל אחת
 ואחת אומרת: 'אותי קדש'. לקח אחד מחמשה, ואין ידוע
 מאיזה מהם לקח, וכל אחד ואחד אומר: 'ממני לקח'. רבי
 שמעון בן אלעזר אומר: לא נחלקו רבי טרפון ורבי עקיבה, על
 שקדש אחת מחמש נשים ואינו ידוע איזו מהן קדש – שפניח
 דמי בתבה ביניהם ומסתלק. על מה נחלקו? על שבעל. ולא
 נחלקו על שלקח מקח מחמשה בני אדם, ואין ידוע מאיזה מהם
 לקח – שפניח דמי מקח ביניהם ומסתלק, על מה נחלקו? על
 שגזל; שרבי טרפון אומר: מניח גזלה ביניהם ומסתלק. ורבי

עקיבא אומר עד שישלם גזלה לכל אחד ואחד. ומודה רבי טרפון, באומר לשנים: גזלתי את אחד מכם מנה, ואין ידוע איזהו, או אביו של אחד מכם הפקיד אצלי מנה, ואין ידוע איזה – נותן לזה מנה ולזה מנה; שהודה מפני עצמו.

ד. האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים, ובאה ואמרה: 'מת בעלי' – היא מתרת, וצרתה אסורה. רבי אליעזר אומר: והתרו ליבמין – התרו לכל אדם! האשה שהלך בעלה למדינת הים, ובאו ואמרו לה: 'מת בעליך', והיה לו אה, ויבמה ומת, ואחר כך בא בעלה – אסור בה ומת בצרתה. אסור בה ומת באשת אחיו.

ה. האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים, ובאה ואמרה: 'מת בעלי' – היא מתרת וצרתה אסורה. רבי אליעזר אומר: הואיל והתרו ליבמין – התרו לכל אדם.

ו. שתי נשים, לזו עדים ובנים, ולזו אין עדים ובנים – שתייהן מתרות. נפל לבור אריות – אין מעידין עליו. לתוף כבשן האש – מעידין עליו. מעידין על המגיד, ואין מעידין על צלוב. רבי

שמעון בן אלעזר אומר: אף על המגיד אין מעידיו, מפני שיכול לכוות ולחיות.

ז. נפל לגוב אריות – אין מעידיו. בור שפלא נחשים ועקרבים – מעידיו עליו. רבי יהודה בן בתירה אומר: אין מעידיו עליו, שפא חבר הוא. נפל לתוך כבשן האש – מעידיו עליו. ליורה מלאה יין ושמן – מעידיו עליו. משום רבי אחא אמו: של שמן – מעידיו עליו, מפני שהוא מבכיר, ושל יין אין מעידיו עליו – מפני שהוא מכבד. אמר לו: תחלתו מכבד וסופו מבכיר. אליעזר בן מהבאי אומר: מעידיו על השומא. מת פלוני, אבד פלוני, נהרג פלוני, אין פלוני בעולם, אין ממונו כלום, תנשא אשתו – אין מעידיו עליו.

ח. נפל למים, בין שיש להם סוף בין שאין להם סוף – אשתו אסורה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: מים שיש להם סוף – אשתו מתרת. מים שאין להם סוף – אשתו אסורה. שפא גל טורד אותו ומעלה אותו ליבשה. אמר רבי עקיבה: בשתייתי בא בים, ראיתי ספינה שטבעה בים, והייתי מצטער על

תלמיד חכם שבתוכה. וכשבאתי למדינות קפוטקיא, וראיתיו, בא וישב ודן לפני בהלכה, נמתי לו: 'בני! היאך עלית מן תים?' גם לי: 'טרדני גל לחברו, וחברו לחברו, עד שהגעתי ליבשה'. אמרתי: 'כמה גדולים דברי חכמים! שאמרו: מים שיש להם סוף – אשתו מתרת, מים שאין להם סוף – אשתו אסורה'.

ט. אמר רבי, מעשה בשני בני אדם מכמרים מכמורין¹⁴ בירדן, ונכנס אחד מהם למחילה של דגים, ושקעה חמה ולא ראה פתחה של מחילה, ושהה חברו עליו כדי שתצא נפשו, ובא והודיע בתוך ביתו. לשחרית זרחה חמה, והפיר פתחה של מחילה, ובא ומצא הספד קשור בתוך ביתו. אמר רבי מאיר: מעשה באחד שנפל לבור גדול, ועלה לאחר שלשה ימים. אמרו לו: אין מזכירין מעשה נסים.

י. אפלו שמע קול מקוננת שמזכרתו בין הפתים – אין עדות גדולה מזו. שמע בית דין של ישראל, שהיו אמרים: 'פלוגי בן

¹⁴ פורסין מצודות לצוד דגים.

פלוני מת' או 'נְהָרְג' – תנשוא אשתו. שְׁמַע בְּקוֹנְטְרַסִּין¹⁵ שֶׁל מְלָכִים, שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים: 'פְּלוֹנִי בֶן פְּלוֹנִי מֵת', או 'נְהָרְג' – לֹא תִנְשֵׂא אֶשְׁתּוֹ¹⁶. מִשִּׂיאִים עַל פִּי בֵּת קוֹל. מַעֲשֵׂה שְׁעָמֵד אֶחָד עַל רֹאשׁ הַהָר, וְאָמַר: 'אִישׁ פְּלוֹנִי בֶן פְּלוֹנִי, נָשָׁכוּ נָחַשׁ וּמֵת! הִלְכוּ וּמָצְאוּ שְׁתַּפְּחוּ עֵינָיו, וְהִשִּׂיאוּ אֶת אֶשְׁתּוֹ. וּבְעוֹבֵד כּוֹכָבִים, אִם הָיָה מֵתָפוֹן לְהַעֲיֵד – אֵין עֲדוּתוֹ עֲדוּת. אֲבָא יוֹדֵן אִישׁ צִידוֹן אוֹמֵר: מַעֲשֵׂה בְּיִשְׂרָאֵל וְכוּתִי אֶחָד, שֶׁהָיוּ מְחַלְקִין בְּדֶרֶךְ, וּבָא בּוֹתִי וְאָמַר: 'חָבַל עַל אוֹתוֹ יְהוּדֵי שְׁתִּיחָה עִמִּי בְּדֶרֶךְ, וּמֵת בְּדֶרֶךְ, וּקְבֵרוֹהוּ! וְהִשִּׂיאוּ אֶת אֶשְׁתּוֹ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: מַעֲשֵׂה בְּקוֹלֵר שֶׁל בְּנֵי אָדָם¹⁷ שֶׁהִלְכוּ לְאַנְטוֹכְיָא¹⁸, וּבַחֲזוּרְתָן אָמְרוּ: 'נְהָרְג מִמֶּנּוּ אִישׁ פְּלוֹנִי יְהוּדִי, וּבָא מַעֲשֵׂה לְפָנַי חֲכָמִים וְהִשִּׂיאוּ אֶת אֶשְׁתּוֹ. וְשׁוֹב מַעֲשֵׂה בְּשִׁשִּׁים בְּנֵי אָדָם שֶׁיָּרְדוּ

¹⁵ הַמְּמַנִּים לְהָרַג אֶצֶל מְלָכֵי הַגּוֹיִם.

¹⁶ כִּי יֵשׁ בָּהֶם שְׁמֻקְבָּלִים שֶׁחָד וּמְנִיחִים אוֹתוֹ בְּתַיִם.

¹⁷ חֲבוּרַת אֲנָשִׁים.

¹⁸ וְהָיוּ בְּיַנְיָהֻם יְהוּדִים וְגוֹיִם בְּיַחַד.

לְכַרְבוֹם בֵּיתֵר¹⁹, וְלֹא עָלָה אֶחָד מֵהֶם, וּבָא מַעֲשֵׂה לְפָנַי חֲכָמִים, וְהִשְׂיֵאוּ אֶת נַשְׂיָהֶם.

יא. אִין מְעִידִין עָלָיו, עַד שְׁיָהִיו מְזַכְרִין שְׁמוֹ וְשֵׁם אָבִיו, שְׁמוֹ וְשֵׁם עִירוֹ. אָבָל אִם אָמַר: 'אֶחָד יֵצֵא מֵעִיר פְּלוֹנִי' – מִפְּשָׁשִׁין²⁰ בְּאוֹתָהּ הָעִיר. אִם לֹא יֵצֵא מִשֵּׁם אֵלָּא הוּא – תִּנְשָׂא אֶשְׁתּוֹ. מַעֲשֵׂה בְשָׁנִים שְׁהָיוּ רָצִים אַחַר הָעוֹבֵד בּוֹכְבִים, וְנִתְּלָה אֶחָד בְּיָת, וּפְשָׁחוּ²¹, וְרָדַף אֶת הָעוֹבֵד בּוֹכְבִים. וְאָמַר לוֹ חֲבֵרוֹ: 'יִישָׁר בְּחֶד אַרְיָה!' אָמַר לוֹ: 'מוֹנִין אַתָּה מַכִּיר בִּי שְׁאַרְיָה שְׁמִי? כֶּד אֲנִי נִקְרָא בְּעִירִי – יוֹחֲנָן בֶּן יוֹנָתָן אַרְיָה דְּמַכְפָּר שִׁיחִיא'. לְיָמִים חָלָה וָמָת, וְהִשְׂיֵא רַבִּי טְרַפּוֹן אֶת אֶשְׁתּוֹ.

יב. אִין בּוֹדְקִין עַדֵי נָשִׁים בְּדַרְיָשָׁה וּבַחְקִירָה; דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמֵר: בּוֹדְקִין לְעַדֵי נָשִׁים בְּדַרְיָשָׁה וּבַחְקִירָה. מַעֲשֵׂה בְּאֶחָד שָׁבָא לְפָנַי רַבִּי טְרַפּוֹן לְהַעִיד עֵדוּת אֵשָׁה. אָמַר לוֹ: 'בְּנִי! הִיאֵד אַתָּה יוֹדֵעַ לְאֵשָׁה זֹו עֵדוּת זֹו?' אָמַר לוֹ: 'אֲנִי

¹⁹ פֶּאֶשֶׁר הָעִיר בֵּיתֵר הָיְתָה בְּמִצְרָה.

²⁰ בּוֹדְקִים וּמַחְפְּשִׁים.

²¹ נִתַּק אֶת עֵץ הַיָּת, כֶּדִי לְרַדֵּף בּוֹ אֶת הָעוֹבֵד בּוֹכְבִים.

והוא תיינו הולכים בדרך, ורדף אחרינו גים, ונתלה ביהור
 תאנה ופשוהו, ותחזיר את הנזים לאחריו. אמרתי לו: 'משבחך
 אני אריה!' אמר לי: 'יפה אמרת, בונת לשמי, שכה קוראים
 אותי בעירי – 'יוחנן בן יונתן אריה דמכפר שיחיא'. לימים
 חלה ומת, אמר לו: 'כה אמרת לי יוחנן בן יונתן מכפר
 שיחיא'. אמר ליה: 'לא, אלא כה אמרתי לך. אמר לי: לאו רבי
 יונתן בן יוחנן אריה דמכפר שחרא, אלא יוחנן בן יונתן אריה
 דמכפר שיחיא'. בדק רבי טרפון לעדותו שלשה פעמים
 ונמצאת מכונת, והשיא את אשתו. מכאן ואילך הנהיגו, שיהו
 בודקים לעדי הנשים בדרישה וחקירה. אמר להם רבי עקיבא:
 לכשתהא פונדקית²² – תהא נאמנת.

יום שישי, כח השון

למדת כבד דף היומי? בבלי: יבמות מט; ירושלמי: שבועית כח

²² תינו שתהיה מסיחה לפי תמה כמו פונדקית.

מסכת בתבות פרק ראשון

א מפני מה אמרו: 'בתולה נשאת ליום הרביעי'? שאם היה לו טענת בתולים, היה משכים לבית דין. אם כן, תנשא באחד בשבת? אלא כדי שיתקן צרכיו כל ימות השבת, התקינו שיהא נושא אותה ברביעי, ומסכנה והילך, נהגו העם לכנוס בשלישי, ולא מחו בידם חכמים. רצה לכנוס בשני – אין שומעין לו, אם מפני האנס – מתר. ומפרישין את החתן מן הכלה לילי שבת תחלה, מפני שהוא עושה חבורה. מפני מה אמרו: 'אלמנה נשאת בחמישי'? שאם נושא אותה באחד מפל ימות השבת – מניחה והולך למלאכתו. התקינו שיהא נושא אותה בחמישי, שיהא בטל שלשה ימים: חמישי, וערב שבת ושבת – שלשה ימי בטלה, נמצא שמח עמה שלשה ימים.

ב. גדול הבא על הקטנה, וקטן שבא על הגדולה, ומבת עץ – בתבתה מאתים. משום רבי יהודה בן אנגרא אמרו: איזו קטנה ואיזה קטן? קטן פחות מכן תשע שנים ויום אחד, קטנה

פחותה מבת שלש שנים ויום אחד. הרוצה לעשות כדרך
 שהכהנים עושים, כגון בת ישראל לכהן, ובת כהן לישראל –
 עושין. הנושא ונותן בכהונה, והנותן בה תקנה שהתקינו בית
 דין, בת ישראל לכהן בת כהן לישראל – נותן ארבע מאות
 זוז.

ג. פקח שנשא חרשת, או שוטה – כתבתן מאתים, מפני
 שרוצה להחזיק להם את הנכסים. חרש ושוטה שנשאו פקחות,
 אף על פי שחזר חרש ונתפקח, שוטה ונשתפה – אין להם
 כתבה. רצו לקיים – נותנין כתבה מנה. עובד פוכבים ועבד
 הבא על בת ישראל, אף על פי שחזר העובד פוכבים ונתגיר,
 העבד ונשתחרר – אין להן כתבה. רצו לקיים – נותנין כתבה
 מנה. ישראל הבא על השפחה ועל בת עובד פוכבים, אף על
 פי שחזרה השפחה ונשתחררה, בת עובדי פוכבים ונתגירה –
 אין להם כתבה. רצה לקיים – נותן כתבה מנה.

ד. בוגרת ואילונית – כתבתן מאתים. נשאת בחזקת שהיא כשרה, ונמצאת אילונית – אין לה כתבה. רצה לקים – נותן כתבה מנה.

ה. הפא על התרשת, ועל השוטה, ועל הבוגרת, ומפת עין – אין להן טענת בתולין. סומא ואילונית – יש להן טענת בתולין. סומכום אמר משום רבי מאיר: סומא – אין לה טענת בתולין.

ו. אמר רבי יהודה: ביהודה, בראשונה היו מפשפשיין²³ את החתן ואת הפלה שלשה ימים קדם בניסתן לחפה, ובגליל לא נהגו כן. ביהודה, בראשונה, היו מיוחדים את החתן ואת הפלה שעה אחת קדם לחפה – כדי שיהא לבו גם בה. ובגליל לא נהגו כן. ביהודה, בראשונה, היו מעמידין שני שושבינין, אחד משל בית חתן, ואחד משל בית פלה. ואף על פי כן לא היו מעמידין אלא לנשואין, ובגליל לא היו נוהגין כן. ביהודה, בראשונה, היו שושבינין ישנין במקום שחתן וכלה ישנין.

²³ בודקים.

ובבגליל לא היו נוהגין כן. וכל שלא נהג כמנהג זה – אינו יכול לטעון טענת בתולין.

ז. כנסה ראשון לשם נשואין, ויש לה עדים שלא נסתרה, או אפלו נסתרה, ויש לה עדים שלא נתיחדה עמו כדי ביאה – אין השני יכול לטעון טענת בתולין. לפיכך, אין בתבתה אלא מנה. טענת בתולין כל שלשים יום; דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר: אם נסתרה מיד, לא נסתרה אפלו לאחר שלשים.

ח. המוציא שם רע ונמצאו עדיו זוממין – הוא לוקה ונותן ארבע מאות זון. והזוממין מקדימין לבית הסקילה. ואם היתה יתומה – הוא לוקה וכתבתה קימת. ונותן ארבע מאות זון. והזוממין מקדימין לבית הסקילה, לא אומר לעדים שייעידו, אלא שהם באו מאליהן והעידו – הוא אין לוקה ואין נותן ארבע מאות זון, והזוממין מקדימין לבית הסקילה. ונתה בפשהיא נערה, ומשבגרה הוציא עליה שם רע – הוא אין לוקה, ואין נותן ארבע מאות זון, והיא וזוממין מקדימין לבית הסקילה.

ט. היתה מעברת, ואמרו לה: 'מה טיבו של עבר זה?' - 'מאיש פלוגי, כהן הוא!' רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרים: נאמנת; שזו עדות שהאשה בשרה לה. רבי יהושע אומר: אינה נאמנת. אמר להם רבי יהושע: אי אתם מודים בשבויה, ויש לה עדים שנשבית, והיא אומרת: 'טהורה אני' שאינה נאמנת? אמרו לו: לא! אם אמרת בשבויה שנשבית לבין העובדי פוכבים, שיש לה עדים, תאמר בזו שאין לה עדים? אמר להם: וכי מה עדות גדולה מזו, שהרי ברה בין שניה? אמרו לו: מפני שרוב כותים פרוצים בעריות. אמר להם: אין אפוטרופוס לעריות. במה דברים אמורים? בעדות אשה בגופה, אבל עדות אשה בבתה - דברי הכל שהולד שתוקי.

יהודי יקר!

בקביעות של כמה דקות ביום אתה יכול לזכות ללמוד את כל

ששה סדרי התוספתא!!!